VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI
EGENTLIGA FINLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Viite HE 226/2021 vp / Lausuntopyyntö
VSSHP dnro 1299/2021

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia siten, että vuoden 2021 loppuun saakka voimassa olevia tartuntatautilain covid-19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin.

Ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen Suomeen leviämisen estämiseksi Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin joko luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä. Suomeen saapuvan olisi edelleen vaihtoehtoisesti käytävä covid-19-testissä Suomeen saavuttuaan ja toisessa testissä 72–120 tunnin kuluessa. Eräitä henkilöryhmiä koskisi voimassa olevaan tapaan poikkeus, jonka mukaan heillä ei olisi velvollisuutta esittää todistusta tai osallistua covid-19-testiin, mutta maita ja alueita koskeva poikkeus ja valtioneuvoston asetuksenantovaltuus poistettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi säännöksiä covid-19-epidemian aiheuttaneen koronaviruksen tartuntaketjujen katkaisua tehostavasta tietojärjestelmästä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi. Tietojärjestelmä koostuisi mobiilisovelluksesta (Koronavilkku) ja taustajärjestelmästä. Mobiilisovelluksen käyttäminen olisi jatkossakin väestölle maksutonta ja vapaaehtoista.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaista rajoittamista ja valvontaa koskevien säännösten voimassaoloa.

Lisäksi jatkettaisiin henkilöliikenteessä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa koskevien säännösten sekä näiden valvontaa, tarkastuksia, määräyksiä, pakkokeinoja, toimivaltaisia viranomaisia ja tietojen saantioikeutta koskevien säännösten voimassaoloa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi matkustajamäärien väliaikaista rajoittamista henkilöliikenteessä ja tilojen väliaikaista sulkemista koskevia säännöksiä siten, että säädetyistä

viranomaisen päätöksenteon kriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Samalla tarkennettaisiin kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todettujen tartuntaryppäiden kriteeriä siten, että säännöksen soveltaminen edellyttää, että tartuntaryppäät alueella ovat merkittäviä ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi myös EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevaa sääntelyä. Vaihtoehtona säädetyille ja viranomaispäätöksin asetetuille koronavirusepidemian leviämisen estämiseen tähtääville velvoitteille ja rajoituksille toiminnanharjoittaja voisi tietyin edellytyksin edellyttää yleisötilaisuuteen osallistuvilta tai asiakas- ja osallistujatilaan tulevilta ihmisiltä koronatodistuksen esittämistä.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi väliaikainen säännös kuntien velvollisuudesta myöntää EU:n digitaalinen koronarokotustodistus EU:n ulkopuolella rokotetuille.

Laissa olisi edelleen säännös covid-19-testin laiminlyöntiä koskevasta rikkomuksesta ja säännös valtion korvausvelvollisuudesta kunnille ja kuntayhtymille todistusten tarkastamisesta ja covid-19-testauksesta aiheutuvista kustannuksista. Myös virka-apua ja päätösten täytäntöönpanoa koskevien säännösten täsmennysten voimassaoloa jatkettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan myös jatkettavaksi 30.6.2022 saakka liikenteen palveluista annetun lain säännöstä aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamisesta covid-19-epidemian aikana.

Väliaikainen sääntely on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022 ja olemaan voimassa 30.6.2022 saakka.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lausunto

Puollamme 19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaolon jatkamista 30.6.2022 saakka.

Puollamme esityksessä mainittua vaatimusta luotettavasta todistuksesta Suomeen saapuvilta. Suomessa tapahtuva testaus olisi edelleen mahdollinen silloin kun luotettava maahantulotodistus perustuu vain testiin juuri ennen maahan tuloa. Tämä suhteen on kuitenkin huomioitava, että Suomeen saapuessa rajalla tapahtuva testaus sitoo runsaasti rajapaikkakuntien testikapasiteettia ja henkilökuntaa. Uusien, mahdollisesti herkemmin leviävien varianttien takia voi kuitenkin olla perusteltua jatkaa nykyistä käytäntöä, jossa toinen testi on otettava 72-120 h kuluttua maahan tulosta. Testi olisi edelleen pakollinen ja siinä käymistä valvoisi ko. kohdepaikkakunta. Katsomme myös, että työpaikoilla, joissa on paljon ulkomaista työvoimaa, tulee edelleen olla mahdollisuus pakolliseen terveystarkastukseen kunnan tai aluehallintoviraston määräyksestä.

Esim. tilanteessa jossa uusi, epidemiologisesti merkittävä variantti on ilmaantunut, tulee lainsäädännössä olla mahdollisuus maahan tulijoiden kategoriseen karanteeniin määräämiseen sen sijaan, että kuntien tartuntatautilääkärit joutuvat tekemään yksilöityjä ratkaisuja. Nyt tällaista mahdollisuutta ei nyt lainsäädännössä ole.

Puollamme Koronavilkun käytön jatkamista. Tulee kuitenkin selvittää mitkä ovat Koronavilkun todelliset hyödyt tartunnan jäljitykselle, koska on ollut nähtävissä, että sovelluksen käyttö ei ole käytännössä juurikaan vaikuttanut tartunnan jäljitystä tehostavasti.

Puollamme jatkettavan ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaista rajoittamista ja valvontaa koskevien säännösten voimassaoloa. Samalla korostamme sitä, että ravitsemisliikkeitä, joilla pääasiallisena ravitsemistoimintana on alkoholin tarjonta, koskevat rajoituspäätökset tulisi tehdä reagoimalla nopeammin kunkin alueen epidemiologiseen tilanteeseen. Tämän mahdollistamiseksi tulisi harkita voiko aluehallintovirasto alueellaan määrätä näitä rajoituksia. Rajoitusten tulisi olla tartuntojen tosiasiallisen estämisen kannalta voimakkaampia kuin ne nyt ovat ja kohdistua koronatodistusta vaatimalla nimenomaan rokottamattomiin asiakkaisiin.

Puollamme sitä, että kokoontumisrajoitusten ja liikenteen rajoitusten päätöksenteon kriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Ilmaantuvuus ei sellaisenaan ole adekvaatti epidemian vakavuuden mittari, vaan mittareina parempia ovat terveydenhuollon kuormitus, kuolleisuus, laajan leviämisen riskin kannalta merkittävät tartuntaryppäät, tartunnan jäljityksen tehokkuus sekä koronarokotuskattavuuden alueellisten tai väestöllisten taskujen esiintyminen. Terveydenhuollon kuormitusta mitattaessa tulee ottaa huomioon perusterveydenhuollon kantokykyä määrittelevät tekijät kuten henkilökuntaresurssi sekä hoitoon pääsy.

Puollamme koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevan sääntelyn jatkamista. Katsomme, että on selvitettävä oikeudelliset edellytykset koronatodistuksen laajempaan käyttöön yritysten ja yhteisöjen vapaaehtoisuuden pohjalta silloinkin, kun toimintaan ei varsinaisesti kohdistu viranomaisrajoitteita. Koronatodistus tulisi ravintoloissa vaatia koko ravintolan aukioloajan.

Puollamme myös lakiehdotukseen lisättyä 58 l § säädöstä, jonka perusteella kunnalla on velvollisuus myöntää EU:n ulkopuolella rokotuksen saaneelle asukkaalleen edellytysten täyttyessä EU:n digitaalinen koronatodistus. Tällä helpotetaan henkilöiden vapaata liikkumista silloin kun todistuksen edellytykset ovat täyttyneet EU:n hyväksymien rokotusten osalta.

Puollamme covid-19-testin laiminlyöntiä koskevien rikkomussäännösten jatkamista.

Lisäksi katsomme, että koronarokotusvelvollisuutta yhteiskunnassa tulisi lisätä ja laajentaa sen käyttöä mm. työpaikoille. Tähän kuuluu myös sosiaali- ja terveydenhuollon potilastyö. Katsomme, että koronarokotus tulee jatkossa sisällyttää tartuntatautilain 48 §: ään osana potilasturvallisuuden toteuttamista. Lisäksi katsomme, että lainsäädännössä tulisi mahdollistaa maahan työhön tulevan ulkomaisen työvoiman rokotustilanteen varmistaminen koronapassin avulla.

Yleisesti korostamme sitä, että liikennevälineille ja kokoontumistiloille annetuilla yleisillä hygieniavelvoitteilla ja suunenäsuojuksen käytöllä on laajempaakin infektioturvallisuutta lisäävää vaikutusta, ja siksi olisi harkittava näiden säädösten sisällyttämistä soveltuvin osin tartuntatautilain pysyviin säädöksiin.

Turussa 1.12.2021

Mikko Pietilä
johtava lääkäri
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Esa Rintala, ylilääkäri
Tartuntataudeista vastaava lääkäri
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri